

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 3.4.2013
Sayı: 910

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim. 02.04.2013

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	08 Nisan 2013		E. No: 2/1408	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Çh.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
03 Nisan 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
03 Nisan 2013
No : 197933

GENEL GEREKÇE

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 183. Maddesi "Ses ve Görüntü Alıcı Aletlerin Kullanılması Yasağı" başlığı altında; "180 inci Maddenin beşinci fıkrası ile 196 ncı Maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletler kullanılamaz. Bu hüküm, adliye binası içerisinde ve dışındaki diğer adli işlemlerin icrasında da uygulanır." şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 141. maddesi, "Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir." şeklinde düzenlenmiştir. Maddeye göre duruşmaların aleni yapılması Anayasal güvence altına alınmıştır. Ancak 27.07.2012 günlü duruşmada bu ilke açıkça ihlal edilmiştir. Aynı kural Ceza Muhakemeleri Kanununun 182. Maddesinde de düzenlenmiştir. Buna göre; "Duruşma herkese açıktır. Genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde, duruşmanın bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir. Duruşmanın kapalı yapılması konusundaki gerekçeli karar ile hüküm açık duruşmada açıklanır."

Anayasa'nın 90. Maddesine göre; "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir." Madde uyarınca kanun hükmünde olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesine göre; "Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. Hüküm açık oturumda verilir; ancak, demokratik bir toplumda genel ahlak, kamu düzeni ve ulusal güvenlik yararına, küçüklerin korunması veya davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde, veya davanın açık oturumda görülmesinin adaletin selametine zarar verebileceği bazı özel durumlarda, mahkemenin zorunlu göreceği ölçüde, duruşmalar dava süresince tamamen veya kısmen basına ve dinleyicilere kapalı olarak sürdürülebilir."

Aleniyet ilkesinin en temel amacı, halkın yargıyı denetlemesidir. Aleniyet ilkesi, bizzat yargılamayı izleme olanağı vererek, halkın, mahkemelerin yargı fonksiyonunu nasıl yerine getirdiğini görebilmesini temin etmektir. Halk, aleniyet ilkesi ile başta hakimler olmak üzere yargı görevlilerini bir anlamda denetlemektedir. Bu denetim, yargılamanın şeffaflığını sağlamaktadır.

Yargılamada şeffaflık diğer bir ifade ile, adalet dağıtımında, adli mekanizmanın işleyişinde kamusal denetimi sağlamak ve keyfiliğe müsait gizli yargılamayı önlemek aleniyet ilkesinin en önde gelen amaçları arasındadır. Aleniyet ilkesine olan ihtiyacın temelinde, halkın herhangi bir denetimi olmaksızın, gizli şekilde cereyan eden yargılamaya karşı, tarafları korumak ve mahkemelere olan güveni temin etmek vardır. Gizli yargılamanın sakıncalarına karşı, hak arayanlar, aleniyet ilkesi ile gerçekleşen denetim yoluyla korunmaktadır. Aleniyet, karar verme sürecinde keyfiliği önleyerek, adaletin sağlanmasını garanti eden usuli bir ilkedir.

Kitle iletişim araçlarının etkinliğinin artmasıyla, halk bizzat duruşmaları izlemek yerine, basın-yayın organlarının yaptığı haberleri takip ederek, yargılama hakkında bilgi

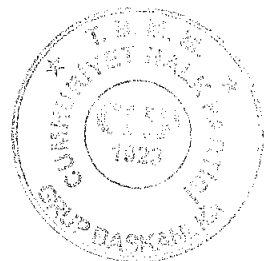

edinmektedir. Ancak teklife konu Ceza Muhakemesi Kanunun 183. Maddesi duruşmalarda ses ve görüntü kaydı alınmasına engel teşkil ederek basın – yayın organlarının yorumlanması ile duruşmaları takip etmektedir. Hükmün teklif doğrultusunda yürürlükten kaldırılması halinde duruşmalarda aleniyet ilkesi kapsamında ses ve görüntü kaydı alınabilmesi sağlanacak ve yorum eklenmeden objektif bir şekilde yapılan yargılama halka aktarılacaktır. Günümüzde yargılamalar az sayıda kişi tarafından takip edilmekte olup, bu da hakimlerin halk tarafından denetlenmesini azaltmıştır.

Amerikan Hukukunda bu durum “Court TV” adı verilen bir televizyon kanalında 24 saat boyunca özellikle sansasyonel davaların yargılaması yayınlanmaktadır. Amerikan hukukuna göre mahkeme aksine karar vermedikçe duruşma sırasında ses ve görüntü kaydı alınmasına ve bunların yayınlanmasına ilişkin federal bir yasak bulunmamaktadır. Duruşma düzenini bozmamak kaydıyla ses ve görüntü kaydı yapılabilir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 151. Maddesine göre; “Hâkim, duruşmanın düzenini bozan kimseyi, bunu yapmaktan men eder ve gerekirse, avukatlar hariç, derhâl duruşma salonundan çıkarılmasını emreder.” 295. maddede ise hükmün, gizli müzakere edilerek hazırlandığı ve alenen tefhim olunduğu hükmü amirdir. .

Aleniyet ilkesinin amacı doğrultusunda, halkın yargılamaları denetlemesinin sağlanması için, duruşma düzenini bozmamak kaydı ile duruşmalarda ses ve görüntü kaydı alınabilmeli ve bu kayıtlar yayınlanabilmelidir. Bunun sağlanması amacıyla hazırlanan teklifte, duruşmalarda ses ve görüntü alınmasını yasaklayan Ceza Muhakemeleri Kanunu 183. Maddesinin yürürlükten kaldırılması hedeflenmiştir.

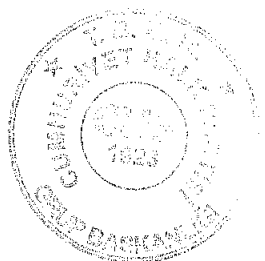

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Aleniyet ilkesinin amacı doğrultusunda, halkın yargılamaları denetlemesinin sağlanması için, duruşma düzenini bozmamak kaydı ile duruşmalarda ses ve görüntü kaydı alınabilmeli ve bu kayıtlar yayınlanabilmelidir. Bunun sağlanması amacıyla hazırlanan teklifte, duruşmalarda ses ve görüntü alınmasını yasaklayan Ceza Muhakemeleri Kanunu 183. Maddesinin yürürlükten kaldırılması hedeflenmiştir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**CEZA MUHAKEMLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 183'üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

